

HYPERION

REVISTĂ LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ

Director : C. ARGINTARU

COLABOREAZĂ:

Mihail Drăgănescu, C. Argintaru, Ion Dicu-Comănici, George Saravan, G. Retezeanu, Gabriel Gobron, Max Heindel, Florica Ciura, Vladimir Nicoară, Grigoriu G. Toma, Ionel Chisălitză-Severeanu, Ciociu S. Anderco, Ionel Roda, Aurel Zegreanu și Maria Peșteanu
Muzică, Cărți și Reviste. — Vignete de Marcel Olinescu

ANUL II — Nr. 6 DIN IUNIE 1933 — CLUJ

HYPERION

REVISTĂ LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ

DIRECTOR: C. ARGINTARU

APARE LA SFÂRȘITUL FIECĂREI LUNI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

CLUJ, CALEA DOROBANȚILOR NO. 60

ABONAMENTE NUMAI ANUALE :

PARTICULARI 200 LEI

INSTITUȚIUNILE DE ORICE FEL,

FIE DE STAT SAU PARTICULARE 300 LEI

MINISTERELE ȘI STREINĂTATEA 500 LEI

ÎN COMERȚ NU SE GĂSEȘTE

REVISTA NU SE TRIMITE DECÂT ACE-

LORA CARĂ ACHITĂ ÎNAINTE ABONA-

MENTUL

MANUSCRISELE NEPUBLICATE SE ARD

MIȘCAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI FILOSOFICĂ RADIOACTIVITATEA

Materialismul științific și filosofic care a domnit în secolul XIX este pe sfârșite. Nouile descoperiri largesc orizonturile spiritului. Nu putem în acest cadru restrâns să le descriem complet, dar ne vom arunca privirea asupra achizițiilor celor mai senzaționale ale fizicei, astronomiei și asupra câtorva manifestări ale gândirei filosofice.

Concepțiunea statică a unei materii solide și imuabile numai poate fi susținută azi. Fenomenele radioactivității ne arată că materia este un centru de energii formidabile și de mișcări vertiginoase.

Radioactivitatea ne revelează surse și intensități de energie pe cari nu le bănuim. Particulele „Alfa“ de radium (atomi de helium), sunt proiectate cu o viteză de 12.000 până la 20.000 kilometri pe secundă. Pe de altă parte, desintegrarea unui gram de radium degajează cel puțin 2.900.000.000 de calorii, deci energia radiumului este de un milion de ori mai superioară ca aceea degajată de combustiuinea cărbunelui.

Aceste particule „Alfa“ de radium, trec liber prin atomul materiei. Aceasta ne ajută să înțelegem că, corpul eteric (care este împregnat în corpul fizic după știința ocultă), poate să străbată pereții și că viziunea eterică nu este împiedecată de corpurile opace.

Radioactivitatea ne-a mai arătat grosimea dosagiilor noastre, după procedeele chimiei, pentru că ea ne permite de a da pe față prezența unei cantități de „o sută milioane dintr'un miligram“ de radium.

Aceste fenomene noi venite la cunoștința noastră, ne dă o viziune fantastică a universului, prin spectacolul atomului, unde energii formidabile produc mișcări neîncetate și vertiginoase într'un mod analog mișcărilor astrelor, ca să zicem astfel, ne face sensibilă și prezentă acțiunea verbului creator, a cărui vibrațiune, exercitându-se asupra substanței cosmice primordiale, crează universurile și susține existența lor în timp. Este interesant să cităm câteva concluziuni, la cari au ajuns savanții contemporani și a le apropia la filosofia ocultistă.

Lumea este în evoluție perpetuă și creațiunea se continuă: „La prima vedere, zice Soddy, universul material dă impresiunea unei creațiuni permanente și finite. În realitate, nestăvilita operațiune, devenită acum obișnuit de lentă și în continuă transformațiune, modifică până și pietrele din temelile lor“.

„Astăzi, mai ales, noi depindem de această operațiune de modelare a universului, prin aceste acțiuni permanente, continui și irezistibile, și cari, fără a ține seamă de încetineala operei lor, ale căror efecte rămân imperceptibile în scurtele intervale de timp, totuși în cursul epo-

cilor calendarului cosmic, efectuează transformări așa de mari și totale, încât înfățișarea prezentă a globului nostru, nu este decât o figură trecătoare, pe o scenă perpetuu schimbătoare“.

Involuție și evoluție. Zile și nopți cosmice. Perioadele globurilor

După Joly, prin jocul energiei eterne, care trebuie să producă, prin dezintegrarea radiumului, încălzirea nucleului central al pământului de 1800 grade, în 100 milioane de ani, se poate concepe pentru globul nostru, o alteranță de perioade geologice și perioade incandescente de 10.000 sau 100.000 milioane de ani.

„Noua ipoteză, zice Soddy, face să apară evoluțiunea vieții dela originea sale cele mai modeste, până la perfecțiunea sa cea mai înaltă, nu ca un progres constant și continuu, dar ca un proces destinat a reîncepe și a se termina periodic, așa de posibil, între începutul și finalul fiecărei noi zile cosmice.

„Idea care vine dela spirit, ca cea mai seducătoare explicațiune și cea mai legată de univers, în funcțiune de conștiință actuală, constă, poate în aceea, că în timpul unei oarecare părți, a unui ciclu de evoluțiune, materia se desintegrează. În timp ce energia sa se degajază și se degradează, — și că, pe o altă parte a ciclului, care ne este încă necunoscută, materia trebuie din nou să se reconstitue, utilizând energia pierdută mai înainte.

„Dacă dorim să simbolizăm o asemenea idee, nu o vom face mai bine, decât alegând figura de vechi simbol a unui șarpe, devorându-și coada sa“.

Radioactivitatea ne arată că materia are o viață cu un început și un sfârșit. Ne mai arată că se transformă corpurile unele în altele. Astfel, Uranium, a cărui viață este de opt milioane de ani, dă 15 produse de desintegratiune printre cari radium și produsul ultim al desintegrării, ce pare mult să fie plumbul. Vedem deci, că, teoria transmutațiunei, susținută de alchimiști și despre care savanții noștri sunt atât de batjocortori, nu este stupidă. Ea are numai neajunsuri de a fi prea avansată față de cunoștințele epocii. Și ca o teorie să fie mai avansată peste timpul ei, face totdeauna ca ea să sufere multe dezagremente.

Dealtminteri, fizicianul Brasch, a expus la congresul medicilor germani din Wiesbaden, în Septembrie 1932, că el a parvenit să disocieze atomi de plumb și pe de altă parte, că el a produs artificial radiatiuni, mai penetrante ca radiatiunile naturale ale razelor X. Fiecare zi ne aduce noutăți în acest domeniu și ocultismul poate triumfa, cu modestie, că vede învățăturile sale coroborate, din ce în ce mai mult.

Radiatiunile de orice ordin, cărora li se descoperă șirul, ne arată, cum zice valorosul ocultist Max Heindel, că totul este vibrațiune și ritm. Muzica sferelor, obiectul ironiei de odinioară, a ajuns să fie demonstrată, ca și relațiunile dintre lumină și sunet. Un articol din „Times“ din 25 Aprilie 1932, ne spune că la New-York, în noaptea

de 23 spre 24 Aprilie 1952, razele planetei Venus, trecând printr'un telescop, au fost reculese pe o celulă foto-electrică, amplificată și transmisă prin T. F. F. Sunetul care începea a se auzi pe când Venus sosea în câmpul telescopului, mergea crescând până ce planeta ajunsese în axa instrumentului, apoi se micșoră din nou. Era un sunet susținut ca acela al unei viole.

Dacă, din lumea infinitului mic — atomul — noi trecem în aceea a infinitului mare, vom merge din uimire în uimire, vom verifica numai decât tainoasa lege a lui Hermes, „ceace este sus, este și jos“, care exprimă unitatea planului în Cosmos și minunata sa armonie. După Jeans, volumul unei stele depinde de numărul de electroni pe cari atomii săi i-au conservat. „Astfel, zice Couderc cel mai mic fenomen studiat actualmente în fizică, va avea răsunetul său pe scara cea mai grandioasă pe care o cunoaște omul, guvernând dimensiunile siderale“.

Pentru memorie, să reamintim câteva unități astronomice:

Diametrul Pământului	12.756 Km.
Diametrul Soarelui	1.390.000 Km.
Distanța dela Soare la Pământ	149.501.000 Km.

Energii cosmice: Soarele emite pe secundă o energie de un trilion de cai — vapori, sau 1.000.000.000.000.000.000.000.000

Un „an-lumină“ este spațiul parcurs de lumină într'un an. Lumina făcând 300.000 Km. pe secundă, un an-lumină valorează în cifre rotunde 10 trilicane de Kilometri, adică: 10.000.000.000.000 Km.

Inarmați cu aceste date, să facem o incursiune printre stele.

Depărtarea lor de noi este foarte variabilă. Cea mai vecină de planeta noastră este steaua Proxima Centauri, care se găsește la trei ani-lumină. Aldebaran, strălucitoarea stea din constelația Taurul, este de 54 ani-lumină, și după recente lucrări, unele stele au o distanță de 220.000 ani-lumină.

Stelele au diversitate și în strălucire. Unele, ca steaua S. Doradus, au o strălucire de 300.000 ori mai mare ca aceea a Soarelui nostru. Unele sunt mai mici ca Soarele. Din contră, steaua Betelgeuse pe care o vedem că strălucește în constelația Orion, are un volum care este de 10 milioane de ori mai mare ca al Soarelui. Dar, împotriva acestor diferențe enorme de volum, masa stelelor variază puțin: nici una nu este de 20 de ori mai mult, nici de 5 ori mai puțin grea ca Soarele; considerațiuni cari vor aduce dezvoltări foarte interesante.

Stelele sunt de vârste diferite și se văd din timp în timp, că apar unele noi „novae“, cari încep existența lor vizibilă. Ele nasc dintr'un gaz rece și obscur, foarte rarificat, devin puțin câte puțin, gigante roșiatece, apoi albe, apoi albastre, volumul lor se micșorează progresiv, în același timp ce densitatea lor se mărește. În cursul acestor evoluțiuni, temperatura lor periferică variază dela 2.700 la 30.000 grade, pe când temperatura lor centrală, se estimează că depășește câte odată la 40.000.000 grade.

Se admite azi, că toate aceste sfere pe care le vedem, aparțin Căii Lactee sau Galaxia, imensă formațiune asemănătoare unei lentile foarte turtită, de 4000 ani-lumină grosime, pe 300.000 ani-lumină în diametru și care scotoțește cel puțin 37.000 miliarde stele, fără a socoti pe altele răcite și invizibile.

Aceste cifre ametoare sunt nimicuri pe lângă acelea cari se rapoartă la nebuloasele spirale.

Nebuloasele spirale a căror cunoaștere este de dată recentă, sunt la distanțe uimicioare pentru imaginația noastră. Cele mai apropiate de sistemul nostru solar sunt la o distanță de un milion ani-lumină, și cele mai depărtate cari sunt actualmente cunoscute, nu sunt la mai puțin de una sută patruzeci milioane ani-lumină.

Numărul spiralelor actualmente ce se pot cunoaște, este evaluat la două milioane.

Sistemul Căii Lactee este universul căruia aparține sistemul nostru solar, țara de care noi depindem, și nebuloasele spirale sunt alte universuri, cari urmează evoluțiuni diferite. Să nu uităm, de altminteri, că ceea ce vedem noi astăzi ca nebuloase din cele mai depărtate, este aceea care era acum 140.000.000 ani.

Seufundați în imensitatea spațiului, să aruncăm o privire în în imensitatea timpului. Câteva cifre numai să urmărească fiecare lector, spre a medita pe îndelete asupra semnificației lor și a filozofia fiecare după capacitățile sale.

Antropologii și geologii sunt de acord, a spune, că omul există pe Pământ de 300.000 ani.

Prin examenul radiaactivității și a straturilor geologice, se atribue scoarței terestre o vârstă de aproape două miliarde ani.

Pentru Scare, se pot propune cinci, până la zece trilioane ani.

Pentru Galaxia, nici nu putem să-i extimăm vârsta. Astfel putem zice cu adevărat, spune Couderc, că un milion de ani este timp nul în practică, în evoluțiunea stelelor.

Imensitatea și viața Cosmosului. Moartea și renașterea

„Se admite, că materia poate să dispară în totul, continuă Couderc, și să se transforme în radiațiune. Materia va muri astfel în lumină. Tot astfel pare adevărat, că nașterea materiei se face printr'un proces invers“.

Fără a intra deadreptul în vastul domeniu al biologiei, suntem totdeodată obligați de a semnala unele descoperiri cari deschid noi perspective asupra științei omului, în acord cu filozofia ocultistă. Razele ultra-X, raze cosmice studiate de fizicianul Millikam, străbat o grosime de 63 m. apă, ceea ce corespunde cu 5 m. de plumb. Ele ne străbat deci dintr'o parte în alta cu cea mai mare ușurință. Aceste raze ne vin din lumea siderală. S'a calculat că ele pot să vie dela o distanță de un miliard ani-lumină.

În prezența acestor fapte, este în drept să spunem, că, Astrolo-

gia nu se bazează pe principii absurde, cu atât mai mult, cu cât somitățile medicale încep a recunoaște, că maladiile au cauze cosmice. Couderc spune: „studiul epidemiei gripei mondiale, în special cea din 1918, a arătat că focarele au apărut simultan pe toată suprafața globului. În unele insule din oceanul Pacific, unde nici un vas nu fusese ancorat de multă vreme, au fost încercate de gripă. Concluziunile Congresului Internațional de Medicină au fost formale: trebuie să atribuim aceste mari gripe, unei cauze cosmice. Faptul că cele două emisfere au fost atinse, exclude ipoteza influenței climatelor sau anotimpurilor“.

Pe de altă parte, se începe a se recunoaște existența radiațiunii umane, pe care prevăzătorii au observat-o de multă vreme. Savanții din „Cornell University“ au demonstrat că, corpul omenesc iradiază, mai ales prin vârful degetelor și ochi. Aceste radiațiuni sunt capabile să distrugă unele microorganisme. Doctorul Dumesnil ne spune că un chimist a experimentat acum cincisprezece ani, efectul acestor culturi microbiene; a oprit prin radiațiuni dezvoltarea acestor culturi, în timp ce tuburile neatinse au continuat evoluția lor.

Remarcabilele lucrări ale doamnei Chantereine din Paris, ale doctorului Leprince din Nissa, ale doctorului J. Regnault, după acelea ale lui Abrams, au pus în evidență natura vibratorie a faptului vital și au putut măsura lungimea undei de sânge. Viața este ritm, slăbirea ei produce somnul, accelerarea sa exagerată sau perturbațiunea sa, produce boala, iar oprirea ei, moartea.

Ocultistul înțelege că înainte de a se manifesta în corpul fizic, boala își are sediul în corpul invizibil, numit *dublul eteric*, care este fluidic și impregnat în corpul fizic.

Știința iese din limitățiunile pe cari i le impunea dogma materialistă și ne aduce o prețioasă contribuțiune pe care nu trebuie să o neglijăm. Savantul ocultist Max Heindel, a avertizat pe discipolii săi, că nu și-a spus tot cuvântul, dar că urmașii lui trebuie să-i continue cercetările. Domeniul științei ca și acel al sufletului este imens și câmpul lor nu este întreg explorat. Să cercetăm adevărul sub toate aspectele, unind, după formula alchimistilor, rugăciunea și lucrul: „ora et labora“.

Evoluția gândirii omenestii

Va fi deasemenea interesant de a urmări evoluțiunea gândirii filosofice după lucrările lui Blondel, Ed. Le Roy, W. James, Delacroix, Barruzi și mulți alții. Filosofia care părea că se zăvorește în fenomenele materiale și care pentru mulți și peste tot devenise o psihofiziologie, tratând ca manifestațiuni patologice faptele oculte sau mistice, se ridică astăzi sub condeiuul celor mai iluștri reprezentanți cu considerațiuni cu totul de un alt avânt. Ne vom mărgini la o repede încursiune prin opera lui Bergson.

Din opera sa despre „Evoluția creatoare“, Bergson ne deschide

deja perspective foarte vaste despre lumea și despre evoluțiunea umană, introducând, în ceea ce era până acum un fel de mecanică, un proces de viață creatoare, în care se cuprinde ceea ce Max Heindel numise „epigeneza”. În ultima sa operă „Cele două surse ale moralei și religiei”, marele filosof ne duce mult mai departe și printr’o analiză de o uimitoare profunzime, justifică în mod rațional, afirmațiunile cele mai profunde ale marilor mistici.

În câteva linii, Bergson caracterizează opera mysticilor: „În ochii noștri, rezultatul misticismului este o priză de contact și prin urmare o coincidență parțială cu efortul creator care manifestă viața, acest efort este dela Dumnezeu, dacă nu este însuși Dumnezeu. Marele mistic va fi o individualitate care va continua și va prelungi astfel acțiunea divină”.

Bergson stabilește că misticismul complet este acela al marilor mistici creștini a căror caracteristică este sănătatea spirituală, — echilibrul pe care îl recomandă învățământul esteric.

„Este o sănătate intelectuală solid așezată, excepțională care se recunoaște fără greutate. Ea se manifestă prin gustul de acțiune, facultatea de a se adapta și de a se readapta la împrejurări, tăria de caracter unită cu blândețea, discernământul profetic al posibilului și imposibilului, în fine un bun simț superior”.

Și conform cu învățământul unanim al adevăraților mistici și al adevăraților ocultști, Bergson afirmă că știința superioară ne este dată din dragoste: „Iubirea mistică a umanității este chiar rădăcina sensibilității și a rațiunii, ea la toate lucrurile. Coincizând cu iubirea de Dumnezeu pentru opera sa, iubirea care a creiat totul, le-ar spune secretul creațiunii, celor care ar ști să întrebe”.

Filosofia consideră că există cu adevărat alte ființe, de alt grad de evoluție, din alte valuri de viață, care sub alte forme, urmăresc același scop ca și noi. „Este adevărat că viața animează toate planetele suspendate, ca și toate stelele. Fără îndoială, datorită diversității de condițiuni ce și le-a creiat, viața ia acolo formele cele mai variate și cele mai depărtate de închipuirea noastră, dar ea este peste tot de aceeași esență, adică de a acumula gradat energie potențială pentru a o cheltui în mod brusc în acțiunile libere”.

În fine, pentru a termina, să cităm concluzia cărții care vorbește despre însuși viziunea destinului: „Umanitatea aproape geme zdrobită sub greutatea progreselor la care a ajuns. Ea nu știe îndeajuns că viitorul său, depinde de ea. Prin ea trebuie să vadă mai întâi dacă vrea să mai trăiască. Pe ea trebuie să se întrebe în fine, dacă vrea să trăiască numai, sau să producă pe lângă aceasta efortul necesar pentru ca să îndeplinească până aci, pe refractara noastră planetă, funcțiunea esențială a universului, care este o mașină de creiat zei”.

(După „L'Ére Spirituelle“ Paris)

Mihail DRĂGĂNESCU

DORUL DE PĂCAT

Ne duce-o aripă pe vânt,
 Mai sus de stele 'n empireu,
 Pe melodia unui cânt
 Vom respira plăceri mereu.

În raiul inimelor noastre
 Vom săvârși păcatu 'ntreg
 Și ne-om spovedi la astre
 Că numai ele ne 'nțeleg.

Dorința ne va aminti
 De patima ce ne-a legat,
 Iubirea noastră va trăi
 Aprinsă în dorul de păcat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FAUNUL

Pitulat în porumbari
 Pe un pârcei cu pălămidă,
 Aștept zâne să roiască
 Și cărarea să mi-o 'nchidă.

Lacom să storșesc în pumni
 Tineri sâni și tari, de stei,
 Când în zori, peste ogașe,
 Cântă prin livezi cârstei.

Vino, zână nesătulă,
 De iubire și noroc,
 În sălbatecă pornire
 Să ne-adăpostim subț soc.

Până cântă 'n sat cocoșii
 Și ies iepurii 'n răzoare,
 S'amorțim în noi dorința
 Ce ne arde și ne doare.

C. ARGINTARU

TRĂSURICA MĂTUŞEI PARASCHIVA

Trăia pe atunci și bunica — Dumnezeu s'o ierte! — și eu eram mic dar geambaș fără pereche, încât, biata bătrână, vrand-nevrând, întrebuița cam des vătraiul căruia noi îi zicem „corciovă“ -- un cârlig de corn, cel mai tare lemn din pădurile noastre și care slujește la trasul jăratecului din cuptor și mai slujește și la altceva când diavolișii de copii ies din voia bunicuței...

Pe atunci, zic, ca și astăzi, aveam de vecini, printre alții mai buni ori mai răi, mai de ispravă sau mai așa, și pe moș Costache cu gospodina dumnealui, mătușa Paraschiva.

Toate mergeau strună în gospodăria acestor oameni, pe atunci ca și astăzi, căsuța de bărne, ținându-se cam într'o rână, fudulă, cu pălăria de paie dată pe-o ureche, aidoma unui haiduc gata să pornească după isprăvi. De grajd sau de ocol pentru adăpostit pe vreme de iarnă sau de sloată, vitele cele cheloase ale lui moș Costache, n'au avut nici-odată nevoie. Cât privește gardurile pe laturi îi e tare greu bietului om să le țină în picioare căci vremurile-s grele și sărace. Incolo, la câmp, să vezi gospodărie la moș Costache!că toate sunt cum trebuie. Om muncitor și agonisitor nevoie mare e însă moș Costache și lumea crede că are mulți bani strânși pe fundul lăzii dar nu-l lasă inima să-i bage în lucruri de prisos cari mâine-poimâne se irosesc ca și cum n'ar mai fi fost.

Dar ce gospodină e mătușa Paraschiva și acum la bătrânețe, dar s'o fi văzut în tinerețe!... Se scoală cu noaptea 'n cap, își pune repede treburile la cale, apoi o ia din ușă 'n ușă, din vecin în vecin și în timp ce oala fierbe singură la foc, mătușa Paraschiva duce și culege cele mai din urmă vesti și svonuri, despre traiul, despre întâmplările, despre afacerile celorlalți gospodari din sat sau chiar de prin satele megieșe. Nimeni nu e în stare să-ți spună la orice clipă tot ce se petrece în lume și să-ți dea atâtea amănunte ca mătușa Paraschiva. După ce a isprăvit cu dusul și culesul veștilor, mătușa Paraschiva, iute, așează mâncarea în traista cea înflorată de lână, țesută de dumneaei și pe la amiază, urcă spre coasta de deal, unde zorește moș Costache din greu și... sosește tocmai la timp, adică atunci când ceilalți muncitori se pregătesc să mănânce a doua oară.

Moș Costache, aproape întotdeauna, îi trage câteva sudălmă, apoi, lihnit de foame s'apucă să îmbuce ca un lup, mai scăpând, printre două îmbucături, niște sudălmă pentru mătușa Paraschiva. În timp ce muncitorii din jurul lor se fâvălesc de răs, biata mătușă Paraschiva, oftează. Își șterge cu un colț de pesteleă șiroaiele de lacrimi și sughiță: „Ooff! cum n'am avut eu parte.... off“, — de-ți vine să te bocești cu

dânsa dimpreună. După ce omul a isprăvit cu mâncarea, mătușa Paraschiva se întoarce spre casă și o ia din nou prin vecini sa-și căineze amarul de trai. Vecinile o ascultă, o mai îmbărbătează și deabia mătușa Paraschiva se simte mai ușurată. Par'că cine nu știe ce bărbat cărcotaș și fără pic de suflet e moș Costache. Dar unele femei, așa într'un ascuns, sporovăesc între dânsese și se miră cum mătușa Paraschiva, cu tot colindatul ei prin sat, mai are vreme să se poarte așa cu „cămașa albă floare“ gătită ca 'n sărbători, curată peste tot și să mai ducă și mâncare omului, fie chiar și pe la prânzul cel mare. Apoi de-ar fi și ele gospodine ca mătușa Paraschiva!

După câte observ v'am spus prea multe despre mătușa Paraschiva dar nu v'am spus încă nimic despre trăsura dumneaei. Unde am rămas?... Trăia pe atunci și bunica, — Dumnezeu s'o ierte! — și tot pe atunci, mătușa Paraschiva era tânără, frumoasă; se îmbrăca și mai curat și mai bine decât acum, umbla și mai repede prin gospodărie, prin sat, numai că pe atunci moș Costache bea mai mult, era mai arțăgos încă decât acum, umbla mai des pe la târg și săvârșea fel de fel de nelegiuiri.

Intr'o dimineață, după ce moș Costache plecase la târg, mătușa Paraschiva s'a și repezit, între două ciocote de oală, până la bunica și luminată de bucurie, spune:

— Știi ce, mamă Catincă?

— ?

— Mi s'a dus bărbatu' la târg să cumpere o trăsuriică că tot n'avem noi.

— Ia nu mai spune!

— Zău, mamă Catincă, chiar așa, zău, o trăsuriică... și fața mătușei Paraschivei arăta nespusă bucurie. (Trebue să știți că mătușei Paraschiva și acum, dar mai cu seamă în tinerețe îi plăceau grozav luxul și gătelile. Mă rog, o să ziceți dumneavoastră că și celorlalte femei, nu numai mătușei dumitale, le plac gătelile și trăsurile și caii. Apoi de... așa o fi!).

Va să zică trăsura mătușei Paraschiva ne dăduse de gândit.

Mare lucru era, vezi bine, ca moș Costache să se hotărască așa dintr'odată s'a arunce atâta bănet pe o trăsuriică! După ce mătușa Paraschiva a plecat să lățească și mai departe vestea, ne-am și pomenit — eu și bunica — cu un cârd de vecine, căci era o sărbătoare:

— Tăuzi, mamă Catincă, ce spune Paraschiva, că i s'o dus bărbatul la târg să-i cumpere trăsuriică — și aici, vecinele, se vedea bine, că nu mai pot de ciudă.

Dar bunica, de colo — Dumnezeu s'o ierte! — le zice așa zâmbind cu înțeles: „D'apoi bine, ce vreți, n'are cu ce omu'?"... Aici vecinele au tăcut și și-au văzut de treburi.

Tocmai pe sub seară, știți, când se întoarce lumea dela târg, nu știu cum, tocmai încercase biata bunică văturaiul de corn și eu mă boncăiam în casă s'o ridic în slavă nu altceva și bunica mă mûstra de afară de pe prispă, deodată aud: „Măi, Ioane, eși repede afară să vezi

trăsurica Paraschivei“. Eu de colo, cu tot plânsul și ciuda mea pe bunica, tuștiu și mă opresc lângă dânsa. Ea își pusese mâna strașină pe frunte și râdea, privind spre cocioaba lui moș Costache. Dau și eu să mă uit, sgâind ochii mari și căscând gura, când colo, ce să vezi? Du-du-du-du — mătușa Paraschiva alerga în jurul casei de se cutremura pământul, iar moș Costache, cu un sgârbociu sănătos în mână, deabia ținându-se de dânsa, dă-i și 'ndeamnă... și... du-du-du-du — iar câteva ochuri împrejurul casei și iar du-du-du-du... și trăsura (adică mătușa Paraschiva) tuști!... pe poartă afară din ogradă, și du-du-du-du. pe uliță... și a scăpat!

Moș Costache, afumat de-abinelea, s'a lăsat de a mai îndemna și s'a întors bălăbănindu-se în casă și suduind după obiceiul lui păgânesc. Eu râdeam cu lacrimi și uitasem corciova iar biata bunică — Dumnezeu s'o ierte — și-a lăsat mâna de pe frunte zicând: „Așa trăsura mai zic și eu, halal trăsura!“

Dar biata mătușa Paraschiva, lehamite... nici nu i-a mai trebuit trăsura și n'o să-i mai trebuiască până ce va muri!...

D'apoi și om păgân și cârcotaș ca moș Costache, să te ferească Dumnezeu!

Ion DICU-COMĂNICIU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUBT CLAR DE LUNĂ

*Subt clar de lună
o cunună
i-am prins în părul ei cel blond.
Din crisanteme,
din verbine
și din privirile-i senine
i-am făurit romanța vieții,
amorul — vraja tinereții —
și dragostea-mi de vagabond.*

*I-am mai Țesut un vis bizar
subt cer de-opal
și-o melodie în tempo rar;
iar din a dragostei romanță
și din parfumul aromit
ea n-a voit
să-și prindă 'n părul ei cel blond,
nici crisanteme,
nici verbine,
din darul unui vagabond.*

George SARAVAN

CROCHIURI

Ziuu 'n amurgit
 Aurește zarea.
 Cresc din răsărit
 Ceața și 'nserarea.

Și melancolia
 Timpului de trudă
 Când răscolim glia
 Se preface 'n ciudă.

Cântă ciocârlia
 In hotar de aur;
 Dusă-i veselie,
 Pui sărman de graur!

II

Cerul supărat
 Inima își frânge
 Și necazu-și plânge
 Peste-în pumn de sat.

Drumul pare-oglină
 De atât plouat
 Prin văzduh colindă
 Corbit 'n negru sfat.

III.

Toamna își destramă
 Pânza în noroi;
 Glia-i de aramă
 Pe sub pomii goi.

Vântul se aruncă,
 Biciu de smeu răsbate.
 Peste deal și luncă
 Și în codru bate.

Frunzele de fug
 Intră 'n luptă grea;
 Tuturor li-i drag
 Pe ram să mai stea.

G. RETEZEANU

IN JURUL CAZULUI PASQUALINI

de Gabriel GOȘKON

Sunt în relațiuni cu un spiritist din Venezuela, care suferă de un fel de obsesiune, așa de asemănătoare cu aceia care, la Sidi-Bel-Abbés (Algeria) trebuia să mă ducă la nebunie: Un farmacist spiritist, din fericire, mă trată cu *l'acqua simplex!* și mă vindecă într'un fel uimitor. Din nefericire, corespondentul meu pare să fie singurul spiritist din Valencia și mă îndoesc că lipsindu-i „sugestionarul”, putea să se auto-sugestioneze cu apă lîpede.

La Valencia nu există grup spiritist, înadevăr. Trebuie să mergi la Caracas, capitala Venezuelei. Domnul Pietri-Daudet, cunoștea în acest din urmă oraș un bun catolic, alipit la spiritism în urma unor fapte curioase: Domnul X. se văzu apostrofat de un spirit, care declara, că unul din noii sosiți îi făcuse odată un mare rău. Acest spirit se numea pe pămînt domnișoara Carlier. Domnul X.... înaintea presărei acuzațiunilor, trebui să mărturisească că-i promises domnișoarei Carlier, căsătoria, și că în urmă o părăsise. Mai târziu ea muri. Nimeni nu putea fi în curent cu acest fapt, cu atât mai mult, că Domnul X.... ținea să nu-l divulghe. Prefera să ascundă o așa înșpravă.

Astfel oamenii de petreceri și oamenii de chefuri ai acestei lumi, pentru cari o seduce și „a abandona” o fată sau o femeie, nu este decât o bagatelă, pot să socotească că în lumea de dincolo se găsește un comportabil incoreptibil cu *activul!* și *pasivul* său?

Se înțelege, că unii nu prea sunt entuziasmați de aceste perspective de supraviețuire și preferă grosolanul materialism al „republicii cadavrelor”.

Domnul Pietri-Daudet, încă copil, la Valencia, văzu într'o noapte pe tatăl și pe mama sa, că se scoală din pat și că aprind luminările pentru a merge într'o hală de mărfuri. Fricos, ca toți copiii, tânărul Pietri-Daudet își urmă părinții. Pe un teanc de mărfuri se văicărea unul din angajații, tânărul Pasqualini. Acesta era un corsican care făcea un stagiul la Pietri-Daudet pentru a se forma în comerț. Spectrul tatălui său îi apărură și el plîngea cu lacrimi fierbînti, căci era sigur, afirmă el, că tatăl său era mort... în Corsica!

Oamenii lui Pietri-Daudet se aratară increduli. Atunci tânărul Pasqualini, printre lacrimi, le spuse că, poșta recentă, vai! îi aduse trista confirmare a morței tatălui său. Era în 1875 și o scrisoare făcea pe-atunci mai mult de o lună drumul din Franța la Venezuela.

Da fapt, trei-zeci de zile după aceasta, tânărul Pasqualini află de moartea tatălui său, la data și ora când părintele său îi apărură. *Intersemnul* Bretonilor se produse între Corsica și Venezuela. Doamna Pietri-Daudet (tatăl fiind mort), a atestat autenticitatea acestor fapte, cari au fost comunicate lui Camille Flammarion, din nenorocire, surprins de moarte înainte de a fi putut utiliza această relațiune într'o nouă carte asupra Științelor psihice.

Cazul Pasqualini îmi reamintește capacitatea supra-normală a unui moș, lucrător brutar, lucrând în ținutul ardenez, puțin turburat în urma unei căderi, în copilăria sa, care'l surzise complet. Acest moș percepea noaptea — era complet surd — morții cari se manifestau, și îi vestea, când se deștepta, pe patronii săi. Pentru el morții nu existau. El vorbea de ei ca de oamenii cu care se întâlnea din când în când și pe cari îi vedea mergând, etc. Convorbirea cu acest moș, perfect lucrător brutar, de altminteri, nu era ușoară. Am putut, cu toate acestea, să obțin limpede dela el, că aceste fenomene misterioase, (perceperea și vestirea deceselor), el la cunoaștea prin *anti-voce* (voce a parte, pseudo-voce).

Lucru curios: În Ardennes, exista obiceiul numit *anti-boisi* sau *anti-voix* (anti-voce): Când o fată vrea să-și vadă viitorul său bărbat, trebuia să-și pună urechea ei pe o oglindă, diferite obiecte, etc. Moșul meu a putut să-și reamintească de acest obicei și el atribuia *anti-vocei*, misterioasa sa putere, chiar pe aceea a tânărului Pasqualini, informat în Venezuela despre moartea tatălui său din Corsica.

INTELEPTUL ȘI PROFANUL

de Max HEINDEL

Un tânăr profan veni într-o zi să viziteze pe un înțelept, și-l întrebă:
— Stăpâne, ce trebuie să fac pentru a cuceri Înțelepciunea?

Tânărul nu obținu nici un răspuns. Repetând de mai multe ori întrebarea, fără nici un rezultat, sfârși prin a se retrage. Dar el reveni adoua zi cu aceleași cuvinte pe buze. Iar nici-un răspuns. Reveni a treia zi, repetând mereu:

— Stăpâne, ce trebuie să fac pentru ca să cuceresc Înțelepciunea?

În fine, înțeleptul se îndreptă către un rîu din vecinătate și intrând în apă, rugă pe tânăr să-l urmeze.

Ajungând la o bună adâncime îl luă de umeri și-l scufundă în adânc cu toată puterea sa spre a nu se putea libera.

După puțin timp însă, liberându-l, și pe când tânărul abia își recăpăta respirația, înțeleptul îl întrebă:

— Fiul meu, pe când erai scufundat în apă, care a fost cea mai mare dorință a ta?

Fără șovăire, tânărul răspunse:

— Aer! aer!. aveam nevoie de aer!..

— Nu preferai mai mult bogăția, plăcerile, puterea, sau amorul, fiul meu? Nu visai la nici unul din aceste lucruri?

— Nu, stăpâne, aveam nevoie numai de aer și nici nu mă gândeam decât la aceasta.

Ei bine, reluă înțeleptul, pentru a cuceri Înțelepciunea trebuie să dorești tot așa de mult precum ai dorit aerul în acel moment. Trebuie să lupți pentru ea, cu excluderea celorlalte ambițiuni în viață. Ea trebuie să-ți fie unica și singura năzuință, ziua și noaptea. Dacă vei căuta Înțelepciunea cu un astfel de zel, sigur, fiul meu, vei deveni un înțelept.

Trad. de Mihail DRĂGĂNESCU

FEMEE PIERDUTĂ

Când treci pe 'nserate, frumoaso,
 Orașu-și deschide a lui pleoape cu ochi pătimași de lumindă;
 Te așteaptă, te chiamă, te strigă
 Din largi casinouri vieața cu strigăt strident de sirenă,
 Și becuri părjol de păcate mai roșii ca roșul de sânge
 Par buze fricoale de amantă, ce așteaptă sărutul fierbinte, —
 Simbolul vieții nocturne ce-ți spun că ea pururi te mînte.

Ce vrea dela tine orașul cu gene de țurturi și ghiată,
 Și fanții cu dinții de fildeș înfipti pe corsouni în colț,
 Și toată aceasă avalanșe de suflete măci și mardare,
 De spectre ce nu-și găsesc locul, de inimi ce nu se cumosc?

Te chiamă minciuna cea pururi aprinsă și vie
 Și clocotul aspru al vieții, isteric, perfid, dar uman;
 Te cheamă 'ntrebarea — răspunsul atâtor non-sensuri, reflexe
 De trupuri avide, de sânge ce c'ocote 'n van.

Femeie de stradă te chiamă, un nume atât de banal,
 Poeții în nopți de iubire îți ridică altare de zee,
 Femeie de stradă și totuși, mai sfântă din toate, femeie.

Când zorii din neguri înalță lumini
 Și doruri în suflet coboară,
 Se sting felinare și focuri se sting
 Și roșul în neguri dispăre,
 Tu treci oboșită, ai vrea ca să fugi,
 Lumina te arde pe pleoape,
 Te sbați și lupți să 'nvingi
 Și sufletul tău nu mai poate.

Ajunsa acasă te uii melancolic,
 O curte murdară te 'nghite
 Cu scări suterine și strâmbe.
 Odaia e-o noapte în care durerea te-așteaptă cu frig;
 O rază de soare nu vine să-ți mângăie chipul topit, —
 Și gerul e aspru și focul e stins.

Te doare ceva și nu mai știi ce?!
 Ți-e dor de-o fînșă și nu știi de cîne?!
 Ai plânge dar nu poți — ți-e grea răsufierea.
 Păcatul e 'n urmă și arde în tine.

Vieața ta tristă e mai grea ca 'nserarea.

Florica CIURA

INTERESE FAMILIARE

Domnul Ioachim Bran, director general al învățământului secundar din ministerul Instrucțiunii, are reputație de „om al dreptății“. Cei mari îl apreciază, deoarece toate prăbușirile de guvern, așa de precipitate în țara noastră, nu l-au clintit din loc. Ceeace dovedește că pentru domnul Bran totdeauna „ai noștri“ sunt la putere. Cei mici se tem de el, din pricină că domnul director general este cel mai meticulos funcționar din tot ministerul. Infățișarea domnului director general este aspră și țepoasă. Țepos este părul cărunt și des, tuns în sus ca o perie;; țepoasă e musteața groasă și muncită, ridicată cu vârful în sus până sub ochelari, așezați la jumătatea nasului lung și ascuțit; țepoase și mefistofelice sunt sprâncenele de subt care privirea fixă și aspră, aruncată pe deasupra ochelarilor, îngheață mădulele subalternului, care n'a pus o virgulă la locul ei, sau, din nebagare de seamă, n'a pus tamponul la locul cuvenit: exact în stânga scrumierei. Biroul domnului director general, elegant, scump și masiv, are infățișarea unei mobile de lux pe care nu umblă mână de om, așa de geometric sunt așezate mapa, scrumiera, tamponul, călimara, câteva volume cu legi diferite și alte mărunțișuri, pe lângă telefoanele de pe colțurile din dreapta și din stânga.

În momentul de față domnul director general și-a răsucit o țigară plinuță, a înfipt-o în țigaretul gros de chihlimbar și a rezemat-o gingaș de scrumieră, pentru a culege câteva fire de tutun căzute pe hârtiile aduse pentru rezolvare sau diferite referate. Domnul director general și-a acordat o mică recreație pentru a fuma. Domnia sa nu face niciodată două lucruri: când lucrează nu fumează și când fumează nici nu lucrează, nici nu primește pe nimeni. Abia sorbise cu poftă câteva fumuri și telefonul sbârâni ca un bondar. Domnul director general îl lăsa să sbârânie și își continuă operația: era în recreație.

(E necesar să spunem că acțiunea se petrece pe când telefoanele erau autohtone, adecă neamericanizate, fără automate și la buna dispoziție a domnișoarelor dela centrală).

La a treia zbârâială a telefonului din stânga domnul director general turti capătul țigarei în scrumieră. privi în lumină țigaretul, pentru a vedea dacă n'a rămas în el un firicel de tutun, îl culcă cu grijă în sicișul căptușit cu catifea roșie, îl așază tacticos lângă tabachera de argint rusec și, în sfârșit, ridică receptorul.

Allo! Cum?... Ce dric domnule?!.... Am cerut eu un dric clasa I?!.. Vine la ora 3?!... Ești nebun, mon chère?! Allo! Mă rog cine-i acolo?... Firma de pompe funebre „Fercirea“?! Da lasă-mă 'n pace, domnule, că n'am nici un mort, slavă Domnului! Ce număr ai cerut, domnul meu? 117/29? Aici e117/99, cabinetul directorului general al învățământului secundar. Ți-a dat un număr greșit zăpăcitele dela

centrală. Mă rog, mă rog, te scuz! Nu ești dumneata vinovat. Sal'tare, sal'tare!

Allo centrala! Allo! Centrala! Centrala? Ia ascultă, mam'zel, scoate-ți vata din urechi și fă-ți serviciul cum trebuie. Astăzi de trei ori m'ai deranjat dându-mi numere greșite. Ce? vă bate-ți joc de abonați?!... Cum?! Cum ai zis?!... Să fiu mai politicoș?! Știi cu cine vorbești? (puternic) Aici e directorul general al învățământului secundar din ministerul Instrucției, obraznic!... Cum? Nu-ți pasă, că ți-ai terminat studiile?! Mă rog, cum te cheamă pe dumneata? Nu mă interesează că trebuie să fiu bătrân?! Nerușinat! Dă-mi cabinetul directorului general... Cum? Eu sunt directorul general?! Directorul general P. T. T., impertinento!... Așa?! E ocupat?! Las că te aranjez eu!

(D. director general izbeste receptorul scrâșnind și își șterge ochelarii furios. După câteva clipe același telefon sbârâne din nou).

Allo! Da, da! Chiar el în persoană! Bună ziua, bună ziua! Cine-i acolo, vă rog? Gheorghiu, Gheorghiu... care Gheorghiu?... Aaa! Soțul doamnei Gheorghiu care a cerut permutare dela Zimnicea la Roman? (protector și de sus) Da, da! S'a înregistrat și își va urma cursul legal! Ei, domnul meu, trebuie să aveți nițică răbdare! Sunt anumite formalități peste care nu se poate trece. Nu, nu! Stăruințele sunt inutile! (măgulit) Așa?! Ați auzit și dumneavoastră că sunt omul dreptății? Vai, atunci, aceasta nu vă este o suficientă garanție că cererea dumneavoastră dacă e justă, va fi satisfăcută?! Domnul meu, la mine stăruințele, dacă nu sunt în perfectă concordanță cu legea, considerati-le ca nule și neavenite. Obiceiul pământul? Nu mă interesează și nu vreau să-l cunosc! (nervos). Interese familiare! Acesta-i supremul motiv; dar trebuie să conveniți și dumneavoastră că e banal, foarte vag și nu e totdeauna și interesul învățământului. Da, da, catedra de matematică din Roman e vacantă până acum. Și dacă până poimâne, când rezolv aceste chestiuni de permutare cu domnul secretar general, nu va fi solicitată de altă prezentă cu mai multe drepturi... Pof-tim?!... De pildă: o medie mai mare la examenul de capacitate, sau mai precise interese familiare, atunci va fi numită doamna Gheorghiu... Cum? Sunt precise și ale dumneavoastră? Mă rog, dacă nu sunt indiscret, care sunt acele interese familiare. Da! Da! Bine.... Așa! Care va să zică, v'ați căsătorit acum. Felicitările mele! Și doriți ca după concediul lunei de miere, doamna să fie permutată lângă dumneavoastră la Roman. Dar, bine, domnul meu, pentruce n'ați luat o profesoară din Roman, — presupun că nu sunt toate măritate, — și n'ați mai fi avut nevră de permutare?! A! o chestiune de inimă! foarte bine! Aveți dreptate! Numai nu înțeleg pentruce să aibă grijă învățământul de acordarea plăcerilor dumneavoastră.... sentimentele, ca să nu zic altfel? Ah! familia baza Statului! Familia cu prunci, domnul meu! Pentrucă, fără prunci, este o simplă tovărășie dela care Statul n'are nici un folos. Și, te rog, să nu te superi pentru aprecierile mele, dar eu sunt sigur că doamna, ca profesoară de matematică, își va face toate calculele probabilităților ca să rămână în

linia modernă, adecă fără prunci. A nu! Consideră că am făcut o simplă glumă inofensivă. Mă rog, pentruce n'ăți venit la mine, unde puteam vorbi mai liniștit. Cum? Sunteți în biroul domnului deputat Ilescu? Domnia-sa a venit la minister? Foarte rău! Inzădar îmi trimiteți pe cap parlamentari! (nervos). La mine n'au trecut! Dreptul primează. Aveți cuvântul meu, că dacă până poimâne, doamna va fi singura solicitantă, sau va avea mai multe drepturi ca altele, atunci va fi permutată. Și domnul deputat Ilescu zădarnic se deranjează, că va obține același rezultat. Cum? Să vă comunic rezultatul telefonic la prefectura Roman? Sunteți funcționar acolo? Cum, cum, cum?! Sunteți prefectul județului Roman?! Apoi bine, domnule prefect, de ce n'ăți spus dela început?! (blând). Vă asigur, domnule prefect, că lucrul se aranjează perfect. Și vă rog să ertați. Da, da, da! Fiți siguri! Vă salut!

Domnul director general rămâne cu privirea fixă și murmură: Hm! Prefectul de Roman! Biata Victoriță e amenințată rău! Las' că te aranjez eu, domnule prefect!

Sună celălalt telefon.

Allo! Da! Chiar el! Cine e acolo, vă rog? A! domnul deputat Ilescu?! Să trăești, maestre! Da, da, știu! Cunosc chestia! Vai de mine, se poate altfel? Pentru dumneata, maestre, se face orice, mai ales că doamna Gheorghiu are perfectă dreptate și este cea dintâi care a solicitat permutarea. Imi pare rău că te îndoiești de mine! Ași avea eu pe cineva? Cine ți-a spus? Infamie! Nu, nu? Poate domnul secretar general! Te asigur, maestre, că dacă depinde numai de mine, lucrul e ca și făcut. Uite, să studiez amănunțit chestia și poimâne îi fac ordinul de permutare. Nu, nu, te rog să nu-mi mulțumești! Am să apelez și eu la dumneata pentru consultarea unui dosar. Dar de unde vorbești maestre? (spănat). Din cabinetul domnului secretar general?! Dumnealui e la domnul ministru?! Bine, bine; da, da; fii sigur. O rugăminte: nu-i spune nimic domnului secretar general că vreau să-ți fac eu acest serviciu. Cum? I-ai și spus?! (acopere pâlnia). Luat-ar dracu! Da, da; nu face nimic.

(Deodată, domnul director general devine serios și și ia o poziția respectuoasă).

Da, domnule secretar general! Nu, domnule secretar general! Da, vacantă. Să-l servim pe maestrul Ilescu! Da, doamna Gheorghiu! Dar, domnule secretar general, dacă vă amintiți dumneavoastră, am avut onoare să vă spun că acea catedră se rezervase pentru domnișoara Mielușescu Victoria. Cine o rezervase? Păi, să vedeți că... Cum ordonați dumneavoastră. A, dacă-i vorba de medie, amândouă au 8.75 și rămâne criteriul... alfabetului; dar după alfabet domnișoara Mielușescu e prima! Poftim? Da, domnule secretar general, se poate: doamna Gheorghiu este trecută în tablou cu numele de domnișoară și ea domnișoară s'a numit Zamfirescu așa că... Apoi de, prin mariaj și-a schimbat numele și-a trecut deasupra, dar... Vă rog, domnule secretar general... Poftim?! E dorința dumneavoastră? Atunci nu mai am ni-

mic de obiectat. Dorința dumneavoastră e ordin pentru mine! Am înțeles, domnule secretar general! Ce am înțeles? Să fac imediat ordinul de permutare pentru doamna Gheorghiu și să-l aduc la semnăt! Imediat, domnule secretar general! Maestrul Iliescu poate să aștepte că vin imediat. Da, da, interese familiare!

Domnul director general închide aparatul și ridică pumnii deasupra capului rostind printre dinți: Fire-ai al dracului maestre Iliescu! Biată Victorită, te-a mâncat deputatul cu ajutorul lui Marconi. Dacă ai fost proastă și nu m'ai ascultat să te măriți cu locotenentul Alexandrescu, că acuma ai fi fost prima după alfabet.

Domnul director general se ridică dela birou și trece la ușa din dreapta pe care o deschide: Mișule dragă, să faci imediat ordinul de mutare pentru... Stai să-ți explic.

Amândouă telefoanele sbârâne puternic. Domnul director general le privește cu ură, le amenință cu pumnul și dispăre în camera vecină.

Vladimir NICOARĂ

PRIMĂVARA

*Lăsarăm gura sobii, poveștile de iarnă,
Din nou încep în suflet iluzii să se cearnă.
Bătrânilor le vine în gând copilăria,
Se naltă către soare sburdalnic ciocărliu.*

*Pe afară se văd fluturi și găzele cum zboară
Și sunt mirese-afară, miros de primăvnră,
Petalele-și arată plăpânde floricele,
In stoluri zboară vesel, micuțe rândunele.*

*De meluși e plină câmpia și ogoare,
S'aude mierla, cucul, vin cărduri de cocoare,
In razele de soare, călduțe aurii,
In cămășuțe albe desculți se văd copii.*

*Și codrul înverzește, castanul e în floare,
Brăzdeaz' adânc pământul români scâlțați în soare,
Incepe din nou doina și'n depărtări răsună
Și dragostea e 'n toi în serile cu lună.*

*Se primenește totul pentru o viață nouă,
Lucesc pe fire d' iarbă smaraldele de rouă,
Numai bătrânul gârbov stă trist, posomorât,
Văzând că e aproape de-acum al lui sfârșit.*

Grigoriu G. TOMA

Gravură în lemn d. *Marcel OLINESCU*

CHEMARE

Domnișoarei Florica CIURA

Mi-e sufletul stângaci sculptat, iubito,
 cu 'nflorituri de mână țărănească,
 în care vremea iute isbutit-ă
 cu șuer de blestem să scrijelească
 un adăpost măhnirilor pribege,
 ce fumegă 'n cădelnița uitării —
 amestecând miresmele lor grele-otrăvitoare
 cu somnolența cald' a primăverii...

Eu sunt pierdut de nu vrei să sacrifici
 a tinereții tale vie undă,
 să simt mijind în mine primăvara
 și jar în loc de goluri mă pătrundă,
 ... să simt vigoarea mărilor albastre
 în măreția domoli' a serii,
 să simt fășnind asprini neașteptate
 în ritmurile calde-ale visării...
 ... să simt puteri de uriași în umbră,
 s'arunc din mine focurile stinse
 și'n locul lor s'aprind nedumerirea
 de lucruri noi. — pe tucurile 'nvinse!..

Ionel CHISĂLITZA-SEVEREANU

MIRAJ

Precum un cântec în vieți și lumină
 Aproape așa cum te-am vrut
 Dă-mi resemnarea buzelor tale 'n sărut,
 Minciunii un farmec și vină

Miraj însetărilor tale din lut
 În flori și priviri matinal,
 Prelingerea-ți caldă o vreau ca un val
 Prin viață: mi și vis spre 'nceput.

Ciociu S. ANDERCO

AVANSARE

Locotenentul Petre Marinescu din al treilea escadron de cavalerie Buhuși, nu era un bărbat frumos.

Când îl vedeau trecând pe stradă, gâfâind din greu, femeile nu-i aruncau priviri promițătoare, nu întorceau capul pentru a-i admira statura mesivă de veritabil roman și nu erau apucate subit de crize nervoase, isvorite dintr-un sentiment de sinceră admirație cum se întâmplă uneori la vederca uniformeii pestrițe a vreunui aviator la modă.

Un adevărat tip de comedie.

Dar parcă este un făcut!

Oamenii urăți prețuiesc mai întotdeauna calitățile fizice — deși dotați ca intelect — și nu scapă niciodată prilejul de a-și manifesta melancolia provocată de lipsa ei:

-- Femeile, dragii mei — obișnuia să spună locotenentul prietenilor săi, la un pahar de țuică fiartă sau de bere — nu pun preț pe debitul cerebral. Dintre toate organele, creierul este acela pe care o femeie îl neglijează mai mult și-l prețuiește mai puțin... Degcaba ne chinuim ani întregi, pentru a învăța cum se rezolvă o problemă de matematică prin aplicarea teoremei lui Pitagora și cum a reușit Leonida să doboare atâția adversari la Termophyle, preferând în cele din urmă să moară decât să se predea... Ar fi mai logic — și în acelaș timp mai practic — să ne perfecționăm în arta de a ne îmbrăca impecabil, de a ne păstra silueta...

Dar într'o zi, unul din prietenii săi, bazat pe anumite considerente, îi contrazise:

-- Dacă ți-ai format din aceste idei un ideal, vei fi, în viață, un nenorocit. Idealul este o iluzie optică susținută și creată de imaginație... Omul nu este niciodată mulțumit cu ceea ce este și cu ceea ce are: vrea totdeauna altceva. Și această tendință de a captura prin orice fel de mijloc ceea ce nu-ți aparține, de a râvni la bunurile materiale sau morale ale semenului tău, este cel mai periculos și cel mai îngrozitor germen de desagregare socială... Oamenii vor încerca întotdeauna de sugruma pe semenii lor, nu pentru că aceștia le sunt insuportabili, ci pur și simplu pentru a-i jefui de un obiect oarecare, iar femeile, aceste creaturi delicioase, vor suferi întotdeauna un alt bărbat decât cel legitim...

Dar ce se va întâmpla dacă — cine știe cum — va avea ocazia să-l vadă în fiecare zi, un timp oarecare? Se va plictisi și de acesta, fii sigur, și va reveni la cel legitim.

Capriciu de femeie răsfățată, lăsată de capul ei, vor zice moralistii. O stricăță! vor striga scepticii.

Nicidecum. Nu poate fi vorba aci nici de capriciu, nici de stricăciune... Psihicul uman este astfel construit, încât totdeauna cineva — persoană sau obiect — va sta pe planul prim, planul ideal, iar ceilalți toți la dosar: totdeauna există cineva care-ți place mai mult, iar ceilalți mai puțin — sau deloc... Imediat însă ce ți se oferă posibilitatea de a-l vedea în fiecare zi, întreg complexul ideal se stinge și un altul îi ia numai decât locul.

Astfel se explică infidelitatea femeii, nestatornicia bărbatului, toamele amantei, trădarea prietenilor și acesta este mecanismul ascuns care provoacă adulterul, ruinează case și distruge popoare.

Dă-i unei femei posibilitatea de a-și vedea amantul de trei ori pe zi și caută să cunoști rezultatul: se va plictisi în foarte scump timp, pentru a repeta manevra cu un altul sau pentru a redeveni cinstită dacă a ajuns la un număr destul de important de asemenea distracții.

În ciuda tuturor acestor păreri ale camaradului său, locotenentul rămânea la punctul său de vedere:

„Eram mutată de curând într-o garnizoană — spusă el într'un târziu, cum privea așa în gol — nu cunoașteam aproape pe nimeni, când iată că într-o bună zi ordonanța îmi aduce un bilețel roz, parfumat, pe care mi-l trimitea o doamnă!... Soldatul nu știa dela cine este — cineva îl vârâse în cutia de scrisori, — dar citindu-l am aflat imediat că mi-l trimetea doamna colonel, o femeiușcă veselă, în putere, care, după cum mi s'a spus ceva mai târziu, avea obiceiul să invite la masă, în lipsa bărbatului său, pe orice ofițer nou venit, pentruca nu după multă vreme să-l schimbe cu unul și mai nou venit.

De data aceasta — se vede — alegerea favoritului căzuse asupra mea.

Fericit de aventura în perspectivă am alergat într'un suflet acasă, mi-am lustruit cismele, m'am dichisit cu mare atenție, mi-am corectat fațada cu puțină pudră și peste puțin timp, la orele unu fix, sunam la ușa apartamentului luxos, care ascunde fericirea.

Colonelul — conform obiceiului — nu era acasă. Am observat acest lucru, fără să-mi dau prea mare oboseală, din sclipirile șirete ale ordonanței, un flăcău înalt și părilit de soare, care mă introduse într-o cameră aranjată cu gust, dela covorul persian veritabil și până la micile vase chinezești, cadrilate, unde doamna colonel, cu cel mai fermecător zîmbet din lume, mă prezentă imediat unui alt ofițer de cavalerie, venit înaintea mea și stabilit pe un fotoliu foarte aproape de piciorul felin al gazdei.

Am fost poftit să iau loc.

Apoi un banal schimb de cuvinte, cum se obișnuște în asemenea cazuri

În tot acest timp tânărul din fața mea — am observat — se bucura de o atenție deosebită și, după cum mi-a fost dat să aflu mai târziu, era amantul oficial al amfitroamei. Înțelesei! Eram invitat acolo pentru a servi drept paravan. M'am prefăcut că nu observ nimic, am fost cât se poate de gentil, rămânând acolo cam până pela patru când...

— Cum? În asemenea condiții jignitoare pentru un bărbat ai mai stat? se revoltă prietenul. — Ai rămas acolo până la patru? Ai putut să privești fără să-ți fie scârbă și fără necaz giugulelele care ți se cuveneau de drept ție? În locul tău aș fi plecat imediat.

— Ce? Așa cum mă sfătuiești tu se procedează cu fete de pension, dar nu cu o soție a unui colonel. Prostule! Dacă mă purtam astfel, r'ăș fi avansat așa repede.

NEMURIRE

Noi ne-am născut cu veacuri înainte,
 Când toate erau chaos și mister.
 Când Dumnezeu ne-a conceput în minte
 Să nu rămâie 'n lume tot stînger.

A fulgerat prin zări doar un cuvânt
 Și chaosul de-odată s'a 'nchegat,
 Și s'a făcut din el acest pămînt,
 Și omul peste toate împărat.

De-asupra noastră bolta s'a întins
 Cu stele și cu lună zâmbitoare,
 Ce ard în noapte ca un foc nestins
 Și ne transpun în gânduri visătoare.

Iar peste zorii zilei a venit
 Soarele cu ochii de lumină,
 Și globu 'n lung și 'n lat a tresărit
 De 'mbrățișarea i caldă și divină.

Vieța a prins în taină să mustească
 În pieptul himei ca și nici odată,
 Și toate-au înseput ca să 'nflouască,
 Așa precum și Biblia ne-arată.

De-atunci 'n fiecare primăvară
 Natura tot mereu se primenește,
 Și vin cocorii înapoi în țară,
 Și toată firea 'n cor să' nveselește.

Cu sufletul renaștem ca și glia,
 Căci am trăit de-a pururi împreună,
 Ne-am împărțit tristeța, bucuria,
 Și visele din nopțile cu lună.

Iar mâine când va bate ceasul sfînt
 Și vom pleca de-aici spre alt Destin,
 Noi vom trăi în mustul din pămînt
 Și'n sângele urmașilor ce vin.

Aurel ZEGREANU

FIRE DE VIEAȚA INVECHITE

Mă trezisesem prea de dimineată. Eram ca bolnavă. Corpul îmi era amortit de oboseală și aveam o presimțire stranie. Mă întrebam ce am și nu-mi găseam răspuns. În jurul meu era mormânt. În urmă am înțeles de ce sunt așa de frământată. Pretina mea scumpă nu mai venise pe la mine de-o săptămână. Odată lămurită, m'am sculat și m'am îndreptat cu pași repezi către locuința dragei mele prietene. Ajunsă la casa ei bat în ușa camerei unde locuia și nu-mi răspunde nimeni. Imping cu putere în ușe și intru. Pretina, întinsă îi pat era mai albă ca varul și nu mai avea răsuflare. Pe masă și pe jos o mulțime de hârtii mototolite și aruncate pe jos. O hârtie mai mare, lângă masă, pe care am despăturat-o, avea scris pe ea un titlu ciudat: *Fire de viață învechite*.

Vântul începuse să sufle afară. Ziua se arăta tristă ca și sufletul meu. Fac sgomot și o apuc de mână pe Leonora, deșteptând-o. Intr'un plâns mi-a spus că e bolnavă rău, nu știe însă ce o doare, dar, m'a asigurat, că în ziua următoare se va face bine și va veni să mă vadă. M'a rugat să plec și s'o las singură. Ieșind din camera ei am avut o presimțire că mă despart pentru ultima oară de Leonora. Îi știam toate tainele și toate durerile. Vieța ei tristă, ca a multora din noi, care trăim din frageda copilărie prin munca noastră, fără ajutorul nimănui, era și vieța mea. În dimineata următoare, cineva m'a trezit din somn. Era o vecină din curtea Leonorei, care îmi aducea o dureroasă veste: pretina mea se crăvisc. Și o scrisoare, ultima ce o primeam dela ea, cu acest sfârșit:

„La ce era să mai trăiesc când n'am avut nici o plăcere până acum! Până și dragostea-mi curată mi-a fost aruncată în gunoi. Tu mă vei înțelege și mă vei ierta!

Maria PEȘTEANU

MUZICĂ

FESTIVALUL absolvenților dela Academia de Muzică și Artă dramatică din Cluj. Miercuri, 7 Iunie c., a avut loc la Teatrul Național, acest spectacol, cu producțiuni artistice ale absolvenților, dovedind muncă depusă de profesorii acestui Institut de Artă de sub conducerea sânguinciosului Rector, domnul Augustin Bena. Programul s'a desfășurat într'o ținută artistică demnă de relevat.

La cânt, din clasa doamnei profesoare Lya Pop, a executat aria Philinei din opera Mignon, cu pătrundere, domnișoara D. Cerveny; din clasa domnului Crișan, două arii domnișoara S. Bănescu și aria Micaelei din opera Carmen, cu pricepere, domnișoara E. Popovici.

La vioară, din clasa domnului profesor I. Bobescu, a executat două arii domnișoara H. Samuei; din clasa domnului profesor R. Cionca, a executat un Concert în mi minor, op. 64, de Mendelssohn, cu acompaniament de orchestră sub conducerea domnului profesor Marțian Negrea, domnul V. Boar, un tânăr cu frumose calități artistice.

La violoncel, din clasa domnului profesor Breviman, au executat un Concert în re minor și Prelude, cu o deosebită tehnică, domnul A. Borș și Sonata II, op. 69, de Beethoven, domnul I. Urcan, cât se poate de bine.

La pian, din clasa domnului profesor Ciolac, a executat cu o desăvârșită măiestrie, Concertul I, mibemol major, de Liszt, cu acompaniament de orchestră, domnișoara E. Agapi, un element valoros și dotat cu distinse aptitudini artistice.

La flaut, din clasa domnului profesor C. Stihî, a executat Concertul II, la minor de Verhey, domnul P. Stoica, într'o ținută corectă și cu multă înțelegere.

La trombă, din clasa domnului profesor Gh. Sfetcă, a executat o Fantasia Brillante de Hoch, domnul I. Dragomir, cu vioiciune și talent.

La dramă, din clasa maestrului Zaharia Bârsan, s'au distins talente complete formate pentru scena noastră.

Într'o scenă din actul II din piesa Sanda de G. Florescu, domnișoarele V. Bude și S. Părcălab, au arătat pătrundere și înțelegere a textului, iar în scena din actul I din piesa Amorul veghează de R. de Flers și Caillavet, domnișoarele M. Rusu și S. Părcălab, împreună cu domnul Ilarie Popesru, au avut un frumos joc de scenă.

In scena 9 din actul III din piesa *Suprema forță* de H. Lecca, domnul P. Meșter, un talent în plină formație artistică, și domnișoara Florica Ciura, un distins element dramatic, într-o ținută demnă, ajutată de un fizic plăcut, cu o voce clară, vibrantă și plină de accente umane, mereu în svârcoire și răscolitoare de patimi, — au jucat, stârnind admirația tuturor. Domnișoara Florica Ciura este și o talentată scriitoare. Poemele sale, îmbogățite cu descrieri sufletești, bogate în imagini, sunt pline de sinceritate și aduc o notă nouă și originală în poezia feminină. Teatrul Național va fi înzestrat, la noile angajeri, cu un element artistic de primului ordin.

CONCERTUL violonistului *Virgil Pop*, care a avut loc pe ziua de 8 Iunie c., ne-a arătat, și de data aceasta, calitățile artistice ale acestui tânăr violonist, care a reputat succese la Concertele ce le-a dat în ultimul timp. E un talent ce execută cu ușurință și pătrundere melodiile cu tehnica cea mai grea.

CONCERTUL de compoziții *Gr. Ghidionescu*. In ziua de 10 Iunie c., a avut loc, cu concursul doamnelor *Veturia Ghibu*, *Hevesi Piroška*, *Ana Voileanu-Nicoară* și domnul *Virgil Pop*. Concertul tânărului compozitor, domnul *Gr. Ghidionescu*, cu un program variat în melodii pentru voce, pian și vioară. Faptul că la acest Concert au dat concursul persoanele de mai sus, cunoscute în lumea muzicală ardeleană, dovedește că talentul de compozitor al domnului *Gr. Ghidionescu*, e în plină dezvoltare și calitățile sale artistice au îndreptățit încrederea acestor persoane.

CONCERTUL doamnei *Victoria Karșai*, dela 11 Iunie c., cu concursul domnilor *Breviman* și *Gh. Ciolac*. Doamna *Karșai* are un trecut bogat în succese artistice. Și astăzi, la o vârstă destul de înaintată, vocea domniei-sale este caldă și plină de accente mișcătoare.

Domnii *Breviman* și *Ciolac* au executat, din Violoncel și pian, arii pline de farmec și poezie.

CONCERTUL domnișoarei *Lya Ceteraș*, dat în ziua de 14 Iunie c., cu concursul domnului *Ronay*. Domnișoara *Ceteraș* ne-a delectat o seară cu vocea-i melodică, vibrantă și nefortată, dovedindu-ne că e o cântăreață destoinică. Gingașe, frumoasă, în atitudinea-i liberă, glasul domnișoarei *Ceteraș* se înalță armonios și coboară, ca o adiere de vânt în triluri fermecătoare. E un talent dela care se așteaptă frumoase realizări artistice.

Domnișoara Florica CIURA

CĂRȚI

MAIDANUL CU DRAGOSTE, roman în două volume de *George Mihail Zamfirescu*. Viața mahalalelor, a micilor meseriași, a lucrătorilor și a oamenilor de jos, cu necazurile, cu nevoile, cu durerile și cu bucuriile lor, și-găsit în domnul George Mihail Zamfirescu un profund înțelegător. Coborât în mijlocul lor, autorul ne dăruiește în acest roman o frescă a acestei lumi, care, deși mizeră, e mulțumită când are liniște și pace. Toți eroii acestui roman, ce îmbracă, pe unele locuri, tragedii spăimântătoare, sunt plini de umanitate, înainte de a fi bețivi, hoți sau criminali. Domnul Zamfirescu pătrunde în cele mai adânci cute ale sufletului lor, reușind la urmă să scoată din fiecare inș tot picurul le omenesc. Din acest punct de vedere, tânărul autor, poate sta alături de Maxim Gorki sau Parait Istrati. Ajuns la maturitate literară cu *Madona cu trandafiri*, domnul G. M. Zamfirescu se definește complet în *Maidanul cu dragoste*, intrând în literatură, pe poarta din față și croindu-și loc cu semetie printre frunțași.

Înlănțuirea evenimentelor, cauza și mai ales efectul lor, sunt descrise în pagini ce vor rămâne, fără îndoială, în literatura noastră. Un autoportret al copilului de odinicară :

„Alteori uitam de oameni. Mă cocoțam pe un scaun pus în pat ca să fiu mai aproape de cer și de oameni și mă uitam, pierdut, smuls din casa cu nebuni și de pe pământ, la icoană. Încercam un sentiment de desprindere, de evadare din pantalonii cu brăncinar de sfoară și cămașa în culori lipoveneste, cașicum mă apuca o mână invizibilă de chieă, mă ridică în sus și mă lăsa, chip și eu ca oricare altul din icoană, pe malul apelor din care scoteau capul balenele și crocodilii, ca să invie din gura lor oamenii mâncați cineștiecând și pe ce meleaguri ale vieții pământene. Eram îmbrăcat ca îngerii, zâmbitor ca patriarhii dela poarta raiului și ușor ca aripiioarele cu capete blonde de copil din jurul lui Isus. În sborul lor recunoscusem sufletele albe ale porumbeilor morți în toate flacăările încendiilor“ (pag. 71, vol. I).

Sau vorbind despre o mahalagioaică, o „cotoroantă“, spune:

„Tinca oloaga știa o mulțime de întâmplări fantastice cu morți și cu suflete vii, pe cari le ascultam uneori, tremurând și albi, pe scăunele, adunați în jurul sicriului ei pe roate. Dar alte ori cu un sentiment de împăcare și de odihnă în noi. Mă mirasem că o cotoroantă neputincioasă ca ea, cu bărbia ascuțită și adusă spre nasul covoiat și cu figura de vrăji-

toare, poate să scoată din gura strânsă, creată peste gingăile fără dinți, cuvinte așa de muzicale și pline de înțepciune și am înțeles mult mai târziu, când am aflat că și Tinca era o rătăcită în mahalaua cu nume rușinos, o epavă a vieții de altădată, prin ce miracol rămase în ea o fărâmă de omenesc dornic de inaripare, de evadare din infernul scandalurilor zilnice. Meșteră în ocări și blesteme, oloagă era neitrecută și fermecătoare, în momentele ei rar de popas în fantastic și în viața cu umbre și lumini a sufletelor.

— Când dormim — ne asigurase Tinca — sufletul nostru pleacă să se plimbe, să-și trăiască tainul lui de necazuri și bucurii. Pleacă, dar între el și noi rămâne o legătură, ca o ață de lumină mevăzută de ochiul omenesc. Uite, de ce, noi știm tot ce face sufletul și zicem că am visat”.

Și descrieri de acest fel, umane și colorate, sunt în tot romanul, ca o expoziție de pictură care te poartă dela tabloul la tablou, mereu mulțămît . (pag. 335 și 336, vol. II).

ION MAIORESCU, revistă culturală și literară, apare la Craiova sub conducerea domnului *Mihail Paulian*. Numărul acesta trimestrial — 3, 4 și 5, pe Martie, Aprilie și Mai, 1933, anul al III-lea, aduce în cele 104 pagini, un variat material cultural și literar. Reținem poezia frumoasă și plină de pitoresc a domnului Ion Mara. Articolele culturale și științifice sunt interesante și instructive. Recenziile cărților și revistelor făcute cu multă pricepere.

ORIENTĂRI, revistă de studii, critică și literară, sub conducerea domnilor *C. R. Crișan* și *B. Iordan*, autorul romanului *Normaliștii*, de care s'a vorbit mai deunăzi în presa noastră literară, ca de o îndreptătită speranță, apare lunar la Molnești, în Moldova, scrisă de un grup de tineri enuțiaști. Publicația aceasta aduce o adiere literară din acea parte a țării. Numărul 5 de pe Mai 1933, de care ne ocupăm, ure un sumar destul de variat. În articolul de fond, *Despre Evrei*, domnul *C. R. Crișan*, ne arată de ce această nație nu se poate asimila cu popoarele în mijlocul cărora trăește: spirit distructiv și habotnic în credință. Mai departe reținem poeziile *Psalm* de Octav Onicescu și *Dorința* de Const Ștefăniu.

HOTARUL, revistă literară și culturală, lunară, sub conducerea domnilor *Alex. Negură* și *Marcel Olinescu*, apare la Arad, ca organ al Ateneului popular arădian, în acel centru românesc la granița Ardealului, unde s'au ridicat și ciocnit, înainte de război, cele mai viguroase pene scriitoricești și gazetărești ale Transilvaniei. Interesant în acest număr — 2 de pe Iunie 1933, anul I — este articolul *Colaborarea lui Caragiale la ziarul Românul din Arad*, al domnului Ed. I. Găvănescu. Recenziile și notițe completează sumarul. Vignete de domnul Marcel Olinescu

POPORUL ROMÂNESC, foaie pentru folosința muncitorilor dela sate și orașe, numărul 12 de pe Iunie 1933, anul II, apare lunar, sub conducerea unui Comitet, la Chitila. Un material selecționat cu îngrijire și pe înțelesul muncitorimii, face cu această publicație să fie cu adevărat folositoare aceloră cărora se adresează. Cei cari o redactează pot fi mulțămiți de ceiaze înfăptuiesc.

UNIVERSUL, ziarul nostru cel mai popular și mai românesc, a implinit 50 de ani de existență. Intemeiat de italianul Luigi Cazzavillan în 1883, un om muncitor, cu dragoste de gazetărie și de cuvântul tipărit, acest jurnal nu s'a desmintit niciodată. A fost cea mai bună, mai teftină și cea mai conștiincioasă gazetă a nației românești, timp de o jumătate de veac. Sărbătoarea ziarului Universul este sărbătoarea presei românești și ne asociem și noi, cu toată sinceritatea, la acest mare eveniment al tiparului nostru.

GALERIILE LAFAYETTE instalate în palatul marelui librării editoare „Socec“ din Calea Victoriei—București, are superbe raioane, zilnic asortate cu tot felul de articole din țară și străinătate. Nu există un articol, de orice fel ar fi, să nu se afle în acest grandios magazin. Vinde cel mai eficient din toată țara. Furnizorii curții regale.

Ce urmărim noi?

Să vă interesăm

Să vă sfătuim

Să vă servim

BCU Cluj

Deveniți clienții noștri!

Da! veți deveni clienții și prietenii noștri pentru că GALERIILE LAFAYETTE vă oferă numai foloase. Câștig de timp, pentru că în acelaș loc găsiți adunate tot ce aveți nevoie. Câștig de bani pentru că magazinele noastre, eliminând intermediarii dela producător la consumator, sunt singure în măsură să efi-nească prețurile înlăturând orice concurență. Asortimente bogate, o permanentă grijă de a fi în curent cu moda și cu cerințele clientelei, livrare la domiciliu, tot lucruri menite să facă din fiecare client un credincios prieten al GALERIILOR LAFAYETTE.

Ardelenii, când vin în București, merg la GRAND HOTEL, vis-à-vis de palatul marelui librării »Socec« din Calea Victoriei 13. Confort modern, serviciu prompt și prețuri convenabile.

„Ardealul“ Cluj, Str. Memorandului 22